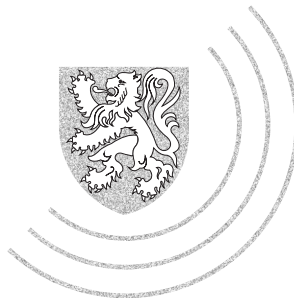

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

6 april 2004

ONTWERP VAN DECREET

houdende de toekenning van dienstencheques voor kinderopvang

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Verenigde Commissies voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
en voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Carlo Daelman**

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Eddy Schuermans ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Jan Penris, Roland Van Goethem ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ilse Van Eetvelde, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau, Jul Van Aperen ;

de heren Jean Geraerts, Frans Wymeersch, N... ;

de heren Carlo Daelman, Leo Peeters ;

N... ;

de heer Jan Loones.

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen :

Voorzitter : de heer Koen Helsen.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Jacques Devolder, Koen Helsen, mevrouw Erna Van Wauwe, de heer Bob Verstraete ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx ;

de heren Carlo Daelman, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

de heer Jan Roegiers.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle Heeren, de heer Luc Martens, mevrouw Ilse Van Eetvelde ;

de heren Jozef Browaeyns, Frans De Cock, André Moreau, Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

2216 (2003-2004)

Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de heer Erwin Devriendt, Solidariteit voor het Gezin vzw	4
2. Uiteenzetting door mevrouw Sarah Willockx, Socialistische Mutualiteiten	5
3. Uiteenzetting door mevrouw Monique Swinnen, vzw Landelijke Kinderopvang (KVLV) ..	7
4. Uiteenzetting door de heer Jan Denys, Randstad	10
5. Uiteenzetting door mevrouw Hilde Timmermans, studiedienst Gezinsbond	12
6. Uiteenzetting door professor Maria Bouverne-De Bie, voorzitter vakgroep Sociale Agogiek, UGent	13

DAMES EN HEREN,

De Verenigde Commissies voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme en voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelden het ontwerp van decreet houdende toekenning van dienstencheques voor kinderopvang op 23 maart 2004 (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-2004, nr. 2216/1*).

De commissies beslisten om op 29 maart 2004 een hoorzitting te houden over het ontwerp van decreet.

De voorzitter : Aan de orde is de hoorzitting betreffende het ontwerp van decreet houdende toekenning van dienstencheques voor kinderopvang. Ik betreur dat zo weinig leden aanwezig zijn. Ik wens mij daarvoor te verontschuldigen ten aanzien van de sprekers.

De heer Carlo Daelman : Ik sluit me daar als verslaggever bij aan. Leden die een hoorzitting vragen, zouden moreel verplicht moeten zijn om zelf aanwezig te zijn. Van de 10 leden die op een hoorzitting hebben aangedrongen, is momenteel maar één lid aanwezig.

1. Uiteenzetting door de heer Erwin Devriendt, Solidariteit voor het Gezin vzw

De heer Erwin Devriendt : Vooraf wens ik erop te wijzen dat ik ook spreek in naam van de Vereniging voor Diensten van Gezinszorg.

Het ontwerp van decreet houdende toekenning van dienstencheques voor kinderopvang biedt onze sector een belangrijke kans. We zijn gelukkig met dit initiatief. Dit ontwerp van decreet verrast ons niet, want wij zorgen al enige tijd voor kinderopvang in het algemeen en kinderopvang thuis in het bijzonder. Wij beschikken niet alleen over know-how, maar ook over gekwalificeerde medewerkers. De sector van de gezinszorg is een van de grootste afnemers van dienstencheques voor logistieke hulpverlening. De technische kennis is er. Dat op deze hoorzitting een drietal mensen uit deze sector zijn uitgenodigd, benadrukt het belang ervan. Gezinszorg aan huis krijgt een belangrijke rol.

Over de vraag of kinderopvang vergoed mag worden door middel van dienstencheques spreek ik me niet uit. Waar het vandaag op aankomt, is dit ontwerp van decreet te verfijnen zodat het toepasbaar wordt op onze sector en nuttig voor de potentiële gebruikers.

Dit ontwerp van decreet is te sterk gericht op de kinderdagverblijven en de initiatieven voor buitenschoolse opvang (IBO's). De sector van de gezinszorg wordt eigenlijk niet vernoemd tenzij artikel 2, 5°, b), daarop doelt : de rechtspersoon wiens activiteit of doel geheel of gedeeltelijk bestaat uit het instaan voor kinderopvang. Ik ben echter van oordeel dat de gezinszorg niet aan deze omschrijving voldoet. Dit artikel dient uitgebreid te worden met een omschrijving van de diensten voor gezinszorg omdat deze sector aan specifieke kwaliteitseisen dient te voldoen. Op deze manier zal de kwaliteit van de kinderopvang verhogen.

Indien men de verzorgenden die actief zijn in de sector, zou toelaten om binnen het systeem van de dienstencheques aan kinderopvang te doen, dan moet men goed weten welke kwalificatievereisten men wil opleggen. Artikel 9, § 2, spreekt alleen over de spoedcursus van veertig uur, erkend door Kind&Gezin. Ik denk dat dit niet slecht is, maar dat het niet de enige mogelijkheid mag zijn. De inhoud van deze cursus maakt deel uit van de opleiding die leidt tot een getuigschrift van verzorgende, erkend door de Vlaamse Gemeenschap. Vandaag is dit trouwens reeds het geval buiten het systeem van de dienstencheques.

De oppas van zieke kinderen aan huis is bijvoorbeeld in handen van verzorgenden met deze kwalificaties. Met een kleine toevoeging kan dit tekort rechtgezet worden. Zo ontstaat er een heel flexibele range van mensen die in aanmerking komen.

Dit ontwerp van decreet ervaar ik als een alleenstaand gegeven. Er is blijkbaar geen verwevenheid met het voorontwerp van decreet inzake de buurt- en nabijheidsdiensten, waarvan de Koning Boudevijnstichting suggereert dat het ook via het systeem van dienstencheques kan worden gefinancierd. Vandaag lopen er zo bijvoorbeeld zes of zeven projecten rond kinderopvang. Beide ontwerpen zouden beter op elkaar moeten worden afgestemd.

Verder moet men ook nadenken over de financiering. Het totale pakket van 19,3 euro dat men krijgt om de kinderopvang te betalen, is berekend op een barema dat haalbaar is voor logistieke hulp.

Dit bedrag is echter totaal onvoldoende indien men wil functioneren met hoger gekwalificeerden, hetzij kinderverzorgsters, hetzij verzorgenden. Dan zal men het personeel dat men voor ogen heeft, niet kunnen aantrekken.

Ten slotte kunnen we ons ook een bedenking maken over de markt. De gebruiker zal 6,2 euro betalen voor een uur kinderopvang. In vergelijking met de bestaande systemen van kinderopvang is dit uiteraard een dure oplossing.

Dit is volgens mij een noodzakelijk ontwerp van decreet. Het moet worden gezien in samenhang met het garantiesysteem voor de dienstencheques. Het moet ook de sector meenemen die vandaag de marktleider is voor de dienstencheques aan huis, namelijk de sector voor de gezinszorg in Vlaanderen. In dat geval kan het volgens mij een geslaagd ontwerp worden.

De heer Carlo Daelman : U stelt dat er momenteel binnen artikel 9, § 2, een definitie staat van de opleiding kinderopvang, erkend door Kind&Gezin. U meent dat men de opleiding tot verzorgende daarin moet meenemen omdat het minimumpakket waarover het hier gaat, daarin al vervat zit.

Kan u kort uitleggen hoe een opleiding verzorgende eruit ziet? Waarom biedt deze opleiding op zich reeds een kwaliteitsgarantie voor de kinderopvang?

De heer Erwin Devriendt : De klassieke opleiding tot verzorgende bevat een theoretisch gedeelte en een stage, deels aan huis en deels in een instelling. Het aantal lessen wordt door de Vlaamse Gemeenschap vastgelegd.

Er zijn verschillen van de ene onderwijsinstelling tot de andere, maar binnen het wettelijk bepaalde theoretische gedeelte is er een groot pakket gezinszorg en gezinsmethodologie, onder meer ook kinderopvang.

Het diploma van verzorgende is in onze sector gelijkgesteld met dat van kinderverzorgster. Ik kan u documentatie doorsturen over de verschillende opleidingsmodules.

De centra die deze opleidingen verzorgen, staan trouwens onder kwaliteitscontrole van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de opleidingen moeten ze het systeem van het kwaliteitshandboek volgen, wat geïnspecteerd wordt door de Vlaamse Gemeenschap.

Zo wordt gecontroleerd of de zaken die wettelijk worden opgelegd, ook concreet worden uitgevoerd. Ik kan verzekeren dat die opleidingen zwaarder zijn dan de veertig uur waarvan sprake in dit ontwerp van decreet.

2. Uiteenzetting door mevrouw Sarah Willockx, Socialistische Mutualiteiten

Mevrouw Sarah Willockx : Vooraf wil ik opmerken dat ik niet alleen spreek namens de diensten voor thuisverzorging van de Socialistische Mutualiteiten, maar ook namens de Vlaamse Vereniging Diensten voor Gezinszorg.

De uitbouw van de kinderopvang in Vlaanderen heeft onder deze regering een absolute groeidynamiek gekend. Het aanbod is overduidelijk gestegen. In de dagopvang kwamen er 7.000 plaatsen bij, ook al is dat minder dan de beloofde 10.000. Dank zij de VIA-akkoorden zijn de loonsvoorwaarden in de hele sector aanzienlijk verbeterd. De realisatie van het statuut van de onthaalouder zorgde ervoor dat 7.000 onthaalmoeders een sociaal vangnet kregen.

En toch, kinderopvang blijft een schaars en geëerd goed. Op het juiste, soms ongelegen, totaal onverwachte moment één, twee of drie kinderen in de opvang te plaatsen, blijft voor heel wat ouders een uitdaging. Een element van dagelijkse zorg, organisatie en stress.

Men kan niet verwachten dat vrouwen minder gaan werken. Het gaat ook niet op om de jonge grootouders van morgen te verplichten om steeds weer de tekorten in de kinderopvang te compenseren. Een verdere uitbouw van de kinderopvang is dus onoverkomelijk. Op welke wijze dat dan moet gebeuren, laat veel discussiestof opwaaien.

Wij zijn en blijven voorstander van een gemengd model van privaat non-profit en publiek initiatief. Wij blijven er bij dat een commercieel initiatief alleen maar kan als er garanties worden gegeven voor de kwaliteit van de opvang en de financiële toegankelijkheid voor de gezinnen gewaarborgd is.

Kinderopvang via dienstencheques kan eigenlijk maar een atypisch, complementair aanbod zijn van de reguliere sector. Het systeem is te duur om de uitbreiding van de reguliere privé- en gesubsidieerde sector te kunnen vervangen.

Wat vinden kinderen ervan? Ik heb het in mijn buurt aan enkele kinderen, waarvan ik wist dat ze een rijk kinderopvangverleden hadden, gevraagd. Het antwoord was verassend genuanceerd. Kinderen houden van speelkameraadjes. De crèche is een tweede thuis. De onthaalmoeder "bijna" een echte mama en er is nergens zo veel plezierig speelgoed als in de buitenschoolse opvang.

Maar het is ook wel eens leuk om bij oma te zijn. Daar worden ze lekker verwend en mogen ze wegzakken in de zetel voor de tv. Alle dagen thuis is ook weer niks, maar het is zalig om eens gezellig thuis te kunnen blijven, in de eigen kamer, tussen de eigen spulletjes, ook al is het dan alleen met broer of zus of met een vriendje uit de buurt. Vooral als ze ziek zijn, vinden kinderen het niet leuk om naar oma of naar de buurvrouw te verhuizen.

Ouders willen met een gerust hart hun kind achterlaten. Dat is niet zo maar te vertalen in duidelijke afgebakende voorwaarden over de organisatie van de opvang. Het heeft te maken met het vertrouwen dat het kind op die plaats bij die persoon goed verzorgd zal zijn. Het heeft te maken met opvangkwaliteit, maar vele ouders hebben daar een eigen definitie van.

De opvang thuis of in een situatie die op thuis lijkt, geeft ouders een rustiger gevoel. Dat komt niet noodzakelijk overeen met objectief waarneembare kwaliteitsindicaties. Kwaliteitsgarantie is het sleutelwoord. De kinderopvangsector mag er trots op zijn. Lang voor het kwaliteitsdecreet voor de welzijnssector was men in de kinderopvang doordrongen van het belang van een kwaliteitsregeling.

Gelijkwaardige normen dienen te gelden voor alle kinderopvangvormen, ook voor de kinderopvang in eigen huis, gefinancierd door dienstencheques. En die eisen mogen geïnspireerd worden op de criteria in de gesubsidieerde opvang. De vraag is of de commerciële sector daaraan kan voldoen.

In het ontwerp van decreet inzake dienstencheques in de kinderopvang is er ontegensprekelijk een poging gedaan om kwaliteitseisen te introduceren. Het is echter niet op de meest coherente wijze gebeurd. Bij het lezen van dit ontwerp, waarvan ik niet beweer dat het volledig het doel mist, heb ik echter de grootste moeite om de gedachtecronkels te volgen.

Zo is het bijvoorbeeld onduidelijk waarom de opvang beperkt wordt tot vijf kinderen. Bij een onthaalouder zijn er andere normen : vier plaatsen en maximum acht kinderen tegelijk aanwezig. En waarom mogen er naast kinderopvang aan huis ook nog huishoudelijke taken worden uitgevoerd ? Betreft het enkel huishoudelijke taken die te maken hebben met de opvang van het kind, bijvoorbeeld het bereiden van het eten van het kind ? Of gaat het over huishoudelijke taken in ruimere zin zoals we die kennen van de huishoudelijke hulp bij de dienstencheques ?

Het meest ongelooflijke is dat enkel kinderdagverblijven en IBO's erkend door Kind&Gezin rechtstreeks in aanmerking komen. We vragen ons af waarom erkende diensten voor gezinszorg niet meetellen. Zij beschikken immers over een jarenlange ervaring op het vlak van hulpverlening aan huis. Dat is niet het geval voor de kinderdagverblijven, hoewel zij soms wel ervaring hebben met de opvang van zieke kinderen.

De sector van de gezinszorg beschikt over know-how inzake kwaliteitsopvolging, begeleiding en opleiding van personeel en over een voldoende personeelsformatie. Hij is ook niet onbekend met kinderopvang gezien de ervaring opgedaan in de diensten Thuisopvang Zieke Kinderen, die bemand zijn met polyvalent verzorgenden en kinderverzorgsters.

In de functiebeschrijving van onze diensten voor opvang van zieke kinderen is niet alleen een vooropleiding van polyvalent verzorgde of kinderverzorging vereist maar wordt het personeel permanent gevormd. Er bestaat een huishoudelijk reglement met taakafspraken en een systematische tevredenheidsnavraag bij de klanten. Alle die elementen wijzen op een degelijke kwaliteitsbewaking.

Die initiatieven van kinderopvang aan huis worden gedeeltelijk gesubsidieerd door het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD). In mijn organisatie zorgt een zeventigtal personeelsleden jaarlijks voor de opvang van zieke kinderen bij 1.500 tevreden cliënten. Door de beperkte middelen van het fonds kunnen wij niet ingaan op ongeveer 15 procent van de aanvragen.

Door de diensten voor gezinszorg de mogelijkheid te geven om voor dit type kinderopvang te werken met dienstencheques zouden wij meer, vooral laaggeschoold personeel kunnen tewerkstellen en meer cliënten kunnen helpen met een kwaliteitsgarantie. Dankzij ons – en ik citeer misschien oneigenlijk de memorie van toelichting – komt er een duidelijk werkingskader dat steunt op kwaliteit en deskundigheid. De memorie heeft het over de kinderdagverblijven maar we zijn ervan overtuigd dat deze uitspraak ook voor onze diensten geldt.

Een bijkomend argument is dat reeds 103 van de 123 diensten voor gezinszorg erkend zijn, of binnenkort zullen zijn, in het kader van de federale dienstenchequereglementering. Onze sector levert 35 procent van het aantal personeelsleden tewerkgesteld in dit stelsel, omgezet in voltijds equivalentie betrekkingen, zelfs meer dan de helft.

Mijns inziens kunnen de diensten dan ook perfect in aanmerking komen voor de algemene erkenning. Zo hebben wij ook de geest van het politieke compromis begrepen. Tenslotte beaam ik dat er een grotere financiële inbreng van de overheid nodig is voor kinderverzorgsters en polyvalent verzorgenden.

3. Uiteenzetting door mevrouw Monique Swinnen, vzw Landelijke Kinderopvang (KVLV)

Mevrouw Monique Swinnen : Mijn organisatie is in heel Vlaanderen actief zowel in dagopvang, buitenschoolse kinderopvang als in een aantal experimenten voor urgentieopvang en samenwerking met bedrijven voor kinderopvang. Vandaag spreek ik ook namens de Landelijke Thuiszorg, een dienst voor gezinszorg.

In tal van streekkranten verschijnen berichtjes van ouders die iemand zoeken om de kinderen op te vangen. In Vlaanderen is er een goed uitgebouwd systeem van dagopvang, een uitgebouwd maar nog niet volgroeid systeem van buitenschoolse kinderopvang en een beginnend systeem voor urgentie- en flexibele opvang. In het reguliere aanbod bestaat er nog geen kwalitatieve kinderopvang na vijf of zes uur 's avonds. De ouders hebben liefst dat dan iemand thuis komt oppassen omdat zo aan de behoeften van de verschillende kinderen voldaan kan worden. Ik pleit ervoor om de behoeften van de kinderen centraal te plaatsen.

Als ouders een advertentie plaatsen dan moeten ze zelf de kandidaten screenen en de kwaliteit beoordelen. Vaak zijn ze al heel blij als ze iemand vinden. Een wettelijke regeling is dan nodig.

Er zijn toch een aantal opmerkingen bij het ontwerp, vooreerst over de financiële voorwaarden. Ouders zijn allicht bereid om de 6,2 euro per uur te betalen.

Dat willen ze ook nu betalen voor kinderopvang die ze werven via de krant. Sommigen beweren dat het een verdringing van het bestaande aanbod zou betekenen. Ik denk dat het een juiste prijs is. In artikel 7, 2°, staat echter dat er dat bedrag kan variëren. Het is niet duidelijk wat daarmee juist bedoeld wordt.

Met de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap zal het uurprestatiebedrag ongeveer 19 euro bedragen. Met dit bedrag of die enveloppe moeten de diensten rondkomen. Naast het loon moeten ook de afwezigheden door ziekte of vakantie, de verplaatsin-

gen en de omkadering met dat bedrag bekostigd worden.

In dit ontwerp worden een aantal bijkomende vragen en verwachtingen gesteld aan de werkgevers die deze dienstverlening gaan aanbieden. Er wordt bijkomende vorming en omkadering verwacht zodanig dat de mensen tot in de gezinnen kunnen worden gevolgd ; werkgever moet vooraf gaan kijken of het huis voldoende veilig is voor de opvang enzovoort. Men legt de lat telkens hoger en dat kost meer. Het pakket schiet zijn doel voorbij.

Een ander punt is dat het systeem van de cheques waarschijnlijk niet werkzaam zal zijn bij urgente, occasionele opvang en opvang van zieke kinderen omdat het moeilijk voorspelbaar is en het gaat om kleine pakketten. Als men met het systeem van de dienstencheques iets wil doen aan de flexibelere, kortere vraag van mensen voor opvang thuis, moet men iets doen aan de bestelwijze van de cheques. Nu neemt het inschrijven van de cheques een aantal weken in beslag. Dan krijgt men de cheques thuis en die heeft men nodig om diegene die de opvang komt doen, te vergoeden. Mensen kunnen in het begin van het jaar inschatten hoeveel cheques ze nodig hebben, een voorraad aanleggen en degenen die ze niet nodig hebben, achteraf terugsturen, maar men krijgt niet het volledige bedrag terug. Als men het systeem wil toepasselijk maken voor korte opvang, moet men daaraan iets doen.

In de kinderopvang kan er werk gemaakt worden van het gelijkstellen van de ouderbijdrage in de andere sectoren. Ik ben verheugd dat de uitgave van de kinderopvang van kinderen tot twaalf jaar fiscaal aftrekbaar wordt. Ik hoop dat dit zo snel mogelijk het geval is want anders komt men voor de eigenaardige vaststelling te staan dat de dienstencheque wel fiscaal aftrekbaar is maar datgene wat in de reguliere opvang wordt betaald voor kinderen tot twaalf jaar, niet fiscaal verrekenbaar is.

Verder stel ik een eigenaardige ontwikkeling vast met betrekking tot de verwachtingen aan scholingsgraad voor de werknemers. Ik roep de commissieleden van de commissies Welzijn en Werkgelegenheid op om dat eens te bekijken. We beseffen niet dat men wegens de roep om kwaliteit de lat bij de zwaksten in de samenleving het hoogst leggen. Als men een diploma of een vooropleiding heeft die toegang heeft tot het beroep, krijgt men er een opfrisbeurt van de VDAB bij. Bij welk ander beroep is dat het geval ? Ik veronderstel dat de werkgever in een servicetraining voorziet waarbij de geselecteerde mensen specifiek leren wat ze voor die job bij dat bedrijf nodig hebben. Ik vind het grof

dat mensen die de opleiding 'polyvalent verzorgende' hebben gevolgd daarnaast een opleiding voor opvang van kinderen moeten volgen. In de polyvalente opleiding heeft men het hele gamma geleerd, gaande van de kraamzorg tot opvoedingsondersteuning van kansarme gezinnen in moeilijke situaties waarbij de moeders soms niet in staat zijn om het huishouden te doen (moeilijke situaties). Het is toch absurd dat men daarnaast nog een opleiding moet volgen om de gemakkelijker situaties aan te kunnen. Ik pleit ervoor om voor de zwakkere groepen de lat niet hoger te leggen dan voor de andere.

Ook voor diegene die geen vooropleiding hebben genoten, mag men de lat niet te hoog leggen. Zeker de zwaksten leren veel beter als ze bezig zijn met het werk. Ofwel zoekt men op termijn formules deeltijds leren, deeltijds werken waarbij men vanuit de werksituatie veel geïnteresseerder en gemotiveerder zijn om iets bij te leren.

Ofwel zoekt men naar modulaire combinaties want de jobs die men aanbiedt, dienen te gebeuren op moeilijke uren (als de dagopvang dicht is en de buitenschoolse opvang niet toereikend is). De mensen zijn overdag thuis, dus het is beter dat ze dan gecombineerde pakketten werk en opleiding kunnen volgen. Men dient dat eens grondig te bekijken en benutten wat er dienaangaande reeds bestaat.

Als de kwaliteit belangrijk is, dan moet men weten dat men daardoor bijkomende omkadering en vormingsuren creëert. Als de financiële vergoeding gebaseerd is op een gepresteerd uur in een gezin, betekent dit dat men voor de andere uren als inrichtend bestuur geen loon heeft voor de werknemers. Men zal daarvoor in extra middelen moeten voorzien, veel meer dan momenteel het geval is voor de dienstencheques voor huishoudelijke klussen.

In artikel 2 staat dat er twee categorieën de opvang met dienstencheques mogen organiseren: de kinderdagverblijven en de IBO's. De grote sector van de Diensten voor Opvanggezinnen zit daar niet bij. Die diensten werken niet met personeel. Het gaat om onthaalouders die een sociaal vangnet hebben. Wie zegt dat Diensten voor Opvanggezinnen geen personeel kunnen aanwerven om die ondersteuning te geven. Het eigenaardigste is dat die diensten er niet bij zijn terwijl ze binnen de kinderopvang het best vertrouwd zijn met het ondersteunen van mensen die in hun privé-omgeving aan kinderopvang doen. De knowhow zit daar en niet bij de twee genoemde groepen. Het is de vraag of de IBO's en de kinderdagverblijven in het systeem zullen stappen. Bij de IBO's is de geboden omka-

dering zo pover dat men amper rondkomt. Als men daarnaast bijkomende taken opneemt waarvoor nog veel meer omkadering nodig is, is de vraag wie dat zal willen doen. Voor de kinderdagverblijven kon het een oplossing zijn geweest om de gewezen DAC'ers in dienst te nemen. Aangezien die mensen al aan het werk zijn en dus niet werkzoekend zijn, kunnen ze in dit systeem niet worden opgenomen.

Ik heb de indruk dat men een middel zoekt om de kinderopvang niet te commercialiseren. Daarom maakt men categorie 2, maar die categorie beantwoordt helemaal niet aan dat opzet. In de kinderopvang zijn er openbare besturen, vzw's en particuliere initiatieven actief. Men heeft geen kans om het slecht te doen: er is veel vrijheid, maar ook veel controle door Kind&Gezin. Het is onbegrijpelijk dat de Diensten voor Gezinszorg er niet bij zijn. Die sector weet wat het betekent om te werken bij de mensen thuis en wat kinderopvang is in moeilijke situaties. Ik vraag dat men die sector geen erkenning geeft van twee jaar, aangezien ze de voortrekker zal worden.

Ik heb vragen bij het algemene beheer van de gesloten enveloppe. Categorie 1 zal er niet massaal mee beginnen en categorie 2 zal sowieso binnen de perken worden gehouden. Als er een probleem is van beheersbaarheid van de gesloten enveloppen, dient men dat op een andere manier op te lossen. De werkgever moet aan de werknemers een contract van onbepaalde duur geven. Men kan dan niet stellen dat men een enveloppe voor twee jaar krijgt. De Vlaamse Gemeenschap dient zich soepel op te stellen. Als het systeem een succes wordt, zal het budget te klein zijn en als er geld over is, kan men dat in de gesubsidieerde dagopvang altijd kwijt.

Het is verwonderlijk dat er sprake is van maximum vijf kinderen. In de buitenschoolse opvang is er een begeleider voor zeven kinderen en bij de onthaalmoeder zijn er acht kinderen. Verder dient de werkgever de veiligheid van de woning vooraf te garanderen. Dat huisbezoek zal vooraf moeten worden betaald door iemand die de omkadering doet. Ofwel vertrouwt men erop dat het een geïntegreerd systeem is van afspraken vooraf en controle door diegene die er toekomt, zoals bij de Diensten voor Gezinszorg.

In artikel 9, 4°, staat dat de werkgever een voorafgaande verklaring moet afleggen dat men werkzoekenden zal aanwerven. Waarvoor is dat goed? In het dienstenchequesysteem moet men van de VDAB een attest krijgen dat de werknemer in aanmerking komt voor dat systeem. Er is al een geïnt-

dividualiseerd systeem. De vraag is wel of men de voorwaarden van de dienstencheques gaat wijzigen.

Nu kan er gewerkt worden met contracten van dertig procent. Mensen die nog deeltijds ingeschreven zijn bij de VDAB kunnen dit soort werk nog bijdoen. Ik pleit er voor om die souplesse, die in het federale systeem zat, te blijven behouden.

Mevrouw Sonja Becq : Welke ondernemingen kunnen aan kinderopvang doen ? Een dienst onthaalgezinnen of een dienst voor gezinszorg moet toch vallen onder de definitie van 'een rechtspersoon wiens activiteit geheel of gedeeltelijk bestaat uit het instaan voor kinderopvang'. Wat doet u zeggen dat dit niet zo is ?

Ik had hier ook graag Kind&Gezin gehoord maar blijkbaar kan dat niet. Ik wil u dan maar de vraag stellen omdat u de praktijk ook kent. De ondernemingen moeten erkend worden door Kind&Gezin. In de regelgeving en het basisdecreet over Kind&Gezin is kinderopvang bepaald als opvang buitenshuis. Vormt controle bij de mensen thuis geen probleem inzake privacy ? Hoe gebeurt de controle bij de diensten voor gezinszorg ?

Ik begrijp uw bedenking over opleiding en kwalificaties. U hebt het ook over het aantal kinderen dat wordt opgevangen en het feit dat het daar om vijf kinderen gaat. Ik kan die redenering volgen, als u het bijvoorbeeld hebt over nieuw samengestelde gezinnen. Anderzijds vraag ik me af hoe het kan voorkomen worden dat bepaalde ouders dienstencheques bestellen voor heel de straat en alle kinderen bij hen laten opvangen. Dan organiseren ze eigenlijk een IBO zonder dat ze aan al die voorwaarden moeten voldoen en kan heel het kwaliteitsdenken dat gedurende jaren opgebouwd is, omzeild worden.

U ziet de dienstencheques zitten voor die initiatieven waar men met reguliere kinderopvang niet direct aan kan beantwoorden. Maar ik vind de omschrijving daarvan in dit ontwerp van decreet eigenlijk niet terug. Hoe kan de inhoudelijke afgrenzing met het reguliere circuit gemaakt worden ?

Hebt u ooit een berekening gemaakt van het verschil in kostprijs, werkgelegenheid en opvangmogelijkheid tussen een dienstencheque en het huidige systeem van bijvoorbeeld IBO's ?

De heer Carlo Daelman : U zegde dat het financiële plaatje nog moet uitgeklaard worden. Er worden twee bedragen genoemd : de bijdrage voor de ge-

bruiker is 6,2 euro, het kader kost iets meer dan 19 euro. Artikel 7 ten tweede van het ontwerp van decreet bepaalt dat de nominale waarde van de cheque en het aanvullend bedrag kunnen variëren in functie van de gebruiker alsmede de nadere voorwaarden en de nadere regels voor de storting zoals bedoeld in artikel 5. Pleit u ervoor om dit artikel te gebruiken om naar een sociale tarifiering te evolueren, zoals ze momenteel in de reguliere kinderopvang bestaat ?

Mevrouw Monique Swinnen : Als aan het bedrag van 6,2 euro per uur niet getornd wordt, dan zal het soort dienstverlening dat met de dienstencheques gecreëerd wordt, zichzelf regelen, omdat het prijsverschil met de reguliere opvang zo groot is. Als mensen 6,2 euro per uur moeten betalen, zelfs als dat voor drie kinderen is, betalen ze nog meer dan wat ze nu in een dagopvang betalen : dat bedrag varieert van 1 tot 22 euro per dag. De IBO's kosten 5 euro voor een halve en 9 euro voor een volledige dag ; hier geldt geen sociaal tarief. De bedragen in de huidige gesubsidieerde opvang zijn dus zeer laag in verhouding tot de bedragen voor de dienstencheques. Zelfs bij private opvanggezinnen betaalt men maar ongeveer 25 euro per dag. Het systeem van de dienstencheques kan enkel aantrekkelijk zijn voor iemand met meer dan drie kinderen. Er is één segment waar de overheid niet tussenkomt maar de ziekenfondsen wel, met name de opvang voor zieke kinderen. Maar ook daar betalen de ouders meestal 12 euro per dag.

Ik vroeg me gewoon af of er variatie op het bedrag van 6,2 euro nodig is. Momenteel krijgen gezinnen met een drieling al gratis hulp aan huis van Kind&Gezin. Het hangt er vanaf aan welk soort dingen er gedacht wordt om te variëren. De vraag is ook of dit geld zal gebruikt worden om het tekort in de gesubsidieerde gereguleerde opvang aan te vullen. Dan zal er moeten gevarieerd worden want dan zal dit bedrag niet volstaan.

Of Kind&Gezin controle mag uitvoeren in de gezinnen, is een vraag voor de overheid. Ook nu worden er huishoudhulpen tewerkgesteld via de dienstencheques. Daar, en ook bij de PWA, mag men komen kijken of ze aanwezig zijn, of de cheques er zijn en of er een inschrijvingsbewijs is. Een beperkte controle is dus mogelijk. Bij onthaalmoeders voert Kind&Gezin nooit rechtsreeks een kwaliteitscontrole uit, dat gebeurt via de omkadering van de diensten door de maatschappelijk werkers. Zelfstandige particuliere opvanggezinnen krijgen rechtstreekse inspectie van Kind&Gezin. Het bezwaar dat men niet zou kunnen controleren, is in een aantal gevallen dus al

doorbroken. De vraag is alleen : wie gaat het in welke mate kunnen doen ?

De diensten voor gezinszorg horen in een A-categorie thuis. Zij hebben immers al de ervaring van het werken bij de mensen thuis, van de ondersteuning en de coaching van hun personeel in die omstandigheden, het aanbod van nodige vorming en opleiding en de ervaring van het werken met de dienstencheques. Ook de diensten voor opvangzinnen horen in die categorie thuis.

Ik vind het eigenaardig dat het aantal te begeleiden kinderen tot vijf beperkt wordt, als in een IBO zeven kinderen begeleid mogen worden en in een opvanggezin acht. Maar er moet wel een beperking opgelegd worden.

Het verschil in kostprijs tussen de dienstencheques en het huidige systeem, is moeilijk te maken. In de sector van de kinderopvang is er geen toelage per uur, in de sector van de gezinszorg wel. In de kinderopvang zijn er : een – structurele – betoelaging van het personeel, de bijdrage van de cliënten en investeringstoelagen bij de kinderdagverblijven. Die laatste toelagen worden niet toegekend aan de IBO's ; de onthaalmoeders krijgen enkel een kleine starttoelage. Bij de dienstencheques wordt daarin niet voorzien omdat de opvang gebeurt bij particulieren thuis. Daarom is het zeer moeilijk om in de sector van de kinderopvang de vergelijking te maken. We weten alleen dat 19 euro niet volstaat voor dit soort nieuwe dienstverlening.

4. Uiteenzetting door de heer Jan Denys, Randstad

De heer Jan Denys : Ik spreek namens mijn bedrijf en niet de sector. Ik kan wel zeggen dat 95 procent van die sector het eens zal zijn met mijn woorden, maar ik heb geen formeel mandaat om in hun naam te spreken.

Randstad is een bedrijf in de sector human resources. Uitzendarbeid is onze belangrijkste, maar niet enige activiteit. Wij doen ook aan werving en selectie, outplacement, opleiding, payroll en consultancy. De kernactiviteit is het bij elkaar brengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, maar alleen daar waar we een toegevoegde waarde kunnen creëren.

Inzake uitzendarbeid is Randstad marktleider in België en nummer drie op wereldvlak. Wij zijn actief in ons land sinds 1965. De omzet bedroeg 560 miljoen euro in 2003. Die werd gerealiseerd door vestigingen die verspreid zijn over het hele land.

Met zijn 18.000 uitzendkrachten per dag en 1.000 vaste medewerkers is Randstad meteen ook recordhouder in het tewerkstellen van mensen. Jaarlijks werken 93.000 uitzendkrachten en 22.000 jobstudenten voor ons. Er zijn 130.000 nieuwe inschrijvingen per jaar.

Bij uitzendarbeid maken wij een onderscheid tussen de gewone uitzendarbeid, waarmee wij destijds begonnen zijn, en de, door de jaren heen gegroeide, gespecialiseerde. Voorbeelden van die laatste zijn : construct, call force, medical en transport. De activiteiten inzake kinderopvang zijn ondergebracht bij medical. De gespecialiseerde dienstverlening in de zorgsector bieden wij aan in alle Vlaams provincies. Alleen in West-Vlaanderen is er tot nu toe geen kantoor, maar vanaf volgend jaar wel. Wij stellen in die zorgsector jaarlijks 1.600 verple(egste)rs en bejaardenhelp(st)ers te werk, en sinds 1995 ook 300 kinderverzorgsters voor de opvang van zieke kinderen. Nog in medical bieden wij ook werk aan 131 assistenten in het kader van het persoonlijk assistentiebudget.

Randstad wenst in niemands plaats te komen en werkt louter additioneel. Ons bedrijf mengt zich niet in de discussie over welke vorm van kinderopvang de overheid het best ondersteunt. Dat is niet onze competentie. Maar die expertise hebben wij wel op het vlak van de arbeidsmarkt. Wij stellen daar vast dat er in deze sector een omvangrijke grijze en zwarte arbeidsmarkt bestaat zonder enige controle of kwaliteitsvereiste. Men kan zich dan ook terecht afvragen of de overheid wel zicht heeft op de reële behoeften van de gezinnen. In de praktijk bestaan verschillende opvangsystemen, waarbij men vaststelt dat de mensen het liefst ofwel opvang thuis hebben ofwel een gemengde vorm.

Randstad is dus actief in het segment van de kinderopvang sinds 1995. Wij hebben met andere woorden al bewezen dat wij een dergelijke dienstverlening kunnen ontwikkelen. Er zijn nog nooit grote problemen geweest met de aangeboden kwaliteit. Bovendien is onze bereikbaarheid hoog en onze schaal groot. Dat levert de bijkomende voordelen op van expertise en mogelijke synergie met andere activiteiten. Wij hebben voorts ook langdurige contacten met andere aanbieders. Ik wijs tot slot nog op onze expertise inzake flexibiliteit – erg belangrijk zowel voor de opvang van zieke als van gezonde kinderen – en dienstencheques.

Het kwaliteitsprobleem is volgens ons een non-issue. Randstad bezit grote expertise inzake doorlichting en selectie van de meest uiteenlopende profielen op de arbeidsmarkt. Wij verkregen de

certificaten ISO 9001/2000 en AS 8000, evenals het sociaal label van de Belgische overheid. Wij zijn er bovendien van overtuigd dat concurrentie kwaliteit stimuleert als zij goed gestuurd wordt. Die marktwerking bestaat trouwens in de praktijk nu al. De burger – of de mensen, naargelang het politieke gezichtspunt – is de belangrijkste controleur. Hij bestraft onmiddellijk wat misloopt. Randstad is nochtans niet tegen kwaliteitscontrole en staat open voor elk constructief voorstel.

Ik heb bewust geen technische lezing van het decreet gegeven. Er zijn nochtans veel opmerkingen over het decreet te maken. De geografische beperking voor de nieuwe initiatieven is volgens ons absurd.

Dit toont aan dat de kwaliteitsdiscussie niet altijd op een correcte manier wordt gevoerd. Een bedrijf als Randstad, met gespecialiseerde kantoren in alle provincies, kan zijn dienstverlening enkel ontplooiën in één provincie en in één stad. Een ander commercieel kantoor, zonder expertise, kan dit ook. Er wordt geen enkel onderscheid gemaakt tussen kwaliteitsnormen en het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden.

In artikel 8, § 2, staat dat het de bedoeling is dat de werkgevers nagaan of elke woning waar aan kinderopvang wordt gedaan veilig en hygiënisch is. Het is geen probleem dat er controle is door speciale inspectiediensten, maar de werkgevers kunnen deze niet uitoefenen. De werkgever kan ook hier vertrouwen hebben in de vrager. Als de werkgevers de controle moeten uitoefenen, zullen bepaalde vormen van vergoeding niet meer mogelijk zijn.

Ik kan nog niet zeggen of een vergoeding van 19 euro zal volstaan. Wij moeten eerst nog afwachten of er bijkomende verzwarende lasten worden opgelegd.

Mevrouw Veerle Declercq : Twee aspecten mag men niet uit het oog verliezen als men spreekt over kwaliteit. Het decreet handelt over kinderen, die een zeer kwetsbare groep vormen. Ik denk dat men erg op zijn hoede moet zijn inzake hygiëne en veiligheid.

Men vergelijkt de situatie vaak met de eigen leefomgeving, maar ik denk dat er vaak ook kinderopvang gebeurt door kansarmen. Ook in die situatie moeten de kinderen genoeg aandacht krijgen.

De heer Jan Denys : Uw bezorgdheid is terecht, maar ik maak een andere analyse. 6 euro per uur,

die fiscaal aftrekbaar is en netto neerkomt op 4 euro per uur, zal vooral betaald worden door zij die niet maatschappelijk kwetsbaar zijn. De tweeverdieners in onze samenleving, die een beroep op deze regeling zullen doen, lijken mij geëmancipeerde mensen te zijn die zelf een oordeel kunnen vormen over de aanbieder. Zij zullen zeer kritisch zijn, aangezien hun eigen kinderen erbij betrokken zijn. De sociaal kwetsbaren zullen geen gebruik maken van dit systeem, tenzij men aparte systemen zou ontwikkelen.

De heer Carlo Daelman : De heer Jan Denys heeft veel ervaring in de sector van de dienstencheques. Niet iedereen zal een beroep doen op de cheques van 6,2 euro. Ik zou uw mening willen weten over de omkadering van 19 euro. Is dit bedrag voldoende voor de interim-sector en andere mogelijke aanbieders ? Kan u een vergelijking maken met de omkaderingskost die nu voorzien is voor andere dienstencheques in de federale regelgeving ?

De heer Jan Denys : Het bedrag dat de federale regelgeving vooropstelt is erg nipt, maar het volstaat om een normale dienstverlening te ontwikkelen indien er niet te veel bijkomende lasten zijn. We weten nog niet wat het resultaat zal zijn voor de kinderopvang, aangezien er nog enkele besluiten moeten worden genomen. We komen enkel in de problemen indien er kosten bijkomen. Dit zou het geval zijn als men ons verplicht om elk huis te controleren.

Mevrouw Sonja Becq : Enkele belangrijke factoren zijn de loonbarema's. Een kantoor beweerde over de dienstencheques voor poetshulp dat men in de huidige situatie mensen moest afdanken of lagere loonbarema's moest krijgen. U zegt dat de tegemoetkomingen voor de cheques in de schoonmaaksector vrij nipt zijn. Ik verwacht dat de loonbarema's in de kinderopvang hoger liggen omwille van de vereiste scholing. Ziet u de omkadering van 19 euro nog zitten met hogere loonbarema's ? Zijn de loonbarema's gelijk voor iedereen die in dit systeem stapt ? Neemt u de loonbarema's die nu gelden in de kinderdagverblijven als referentie, of zullen deze lager liggen ? Hoe denkt u winst te kunnen maken ?

De heer Jan Denys : In het federaal systeem voor poetshulp betaalden wij hogere barema's dan de traditionele non-profitsector. Men mag over de barema's onderhandelen, maar de prijs van 19 euro zal meer problemen geven naarmate deze hoger liggen. De schoonmaaksector kon vroeger hogere lonen uitbetalen omdat de dienstencheque van 23 euro in voege was. Eens dit bedrag daalde kwamen

enkele schoonmaakbedrijven in de problemen. Ik heb er geen probleem mee iedereen hetzelfde uurloon te geven om concurrentie op dat vlak te vermijden.

De heer Jan Laurys : De heer Jan Denys maakte een vermelding naar 300 kinderverzorgsters die nu reeds regelmatig tewerkgesteld worden bij de opvang van zieke kinderen. Is deze dienst open voor particulieren ? Hoe wordt dit gefinancierd ?

De heer Jan Denys : Dit systeem ontstond in de private sector. De grotere werkgevers hebben dit systeem redelijk snel overgenomen. Aanvankelijk werkte men in een partnership met een private verzekeraar, maar daarna ging men de dienst verlenen in eigen beheer.

De verschillende mutualiteiten hebben deze diensten uitgewerkt in de negentiger jaren en hebben akkoorden afgesloten met uitzendkantoren. Als er een kind ziek is, wordt de mutualiteit verwittigd. Deze zal het uitzendkantoor contacteren, waarna een uitzendkracht naar het gezin wordt gezonden.

Het systeem werkt al enige tijd. Het vertrouwen van de mutualiteiten in ons moet vrij groot zijn want anders zouden zij ons nooit vragen om voor de opvang van zieke kinderen te zorgen.

De heer Jan Laurys : Dat is vooral in noodgevallen. Zijn er ouders die rechtstreeks contact opnemen met Randstad Interim ?

De heer Jan Denys : Dat valt al eens voor, maar dat zijn veeleer rijke ouders die daarvoor dan 15 tot 20 euro per uur betalen. Het spreekt voor zich dat deze groep eerder beperkt is en niet als voorbeeld voor dit ontwerp van decreet gebruikt kan worden.

Ik ben het niet eens met de bewering dat de prijs van 4 euro per uur enkel voor rijken haalbaar is. Dit bedrag is betaalbaar voor tweeverdieners.

5. Uiteenzetting door mevrouw Hilde Timmermans, studiedienst Gezinsbond

Mevrouw Hilde Timmermans : De Gezinsbond vertegenwoordigt de groep van de gebruikers. Wij bekijken dit ontwerp van decreet zowel vanuit het standpunt van het kind als van de ouders. Ons standpunt is gebaseerd op ons uitgangspunt : er is behoefte aan voldoende kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang die rekening houdt met de

draagkracht van het kind. Belangrijk is dat het ene principe niet ten koste mag gaan van het andere.

De dienstencheques werden aanvankelijk voorgesteld als een oplossing voor kinderopvang buiten de gewone opvanguren : voor 7 uur 's morgens, na 6 uur 's avonds of op zaterdag. Voor ons was dit systeem een alternatief voor vroege en late kinderopvang buitenshuis. Vroege en late opvang buitenshuis worden ongetwijfeld op een kwaliteitsvolle manier georganiseerd, maar toch ondermijnt het de nachtrust van de schoolgaande kinderen. Dienstencheques vormen een alternatief voor kinderopvang die niet haalbaar is binnen het normale circuit of niet wenselijk voor de draagkracht van het kind. Het kan eventueel ook gebruikt worden om zieke kinderen op te vangen. Dienstencheques zijn een aanvulling, maar geen alternatief voor het bestaande systeem. De dienstencheques vormen geen parallel circuit.

De dienstencheques kunnen niet ingevoerd worden zonder vooraf voorwaarden te stellen. Kinderopvang is niet hetzelfde als poetsen of strijken. De kwaliteit moet ondubbelzinnig gegarandeerd zijn. De bestaande sector – niet de uitzendsector – is onze eerste en bevoorrechte partner. De kwaliteitseisen moeten worden opgesteld door de gebruikers, de opvangsector, de diensten voor gezinszorg, de onthaalouders, Kind&Gezin en de bevoegde ministers samen.

Kinderopvang is veel meer dan een tewerkstellingsmaatregel om werkzoekenden aan werk te helpen. Kinderopvang is er evenmin alleen maar op gericht ouders de kans te geven buitenshuis te werken. Kwaliteitsvolle kinderopvang houdt in de eerste plaats rekening met de belangen van het kind. Ik ben blij dat de vorige sprekers deze mening delen.

Wij beschouwen de gezinnen als partners bij het opstellen van de kwaliteitseisen. De materiële kwaliteitsvoorwaarden voor thuisopvang verschillen grondig met die voor opvang buitenshuis. Als de dienstencheques gebruikt zullen worden voor vroege en late opvang, is een rustige omgeving belangrijker dan het pedagogische aanbod.

Wij hebben ook kritiek op de betaalbaarheid voor de gebruiker. Alle vormen van kinderopvang moeten rekening houden met de gezinsdraagkracht : het inkomen en het aantal personen dat ervan moet leven. Dienstencheques kosten voor iedereen evenveel. We merken dat vooral éénoudergezinnen gebaat zijn bij flexibele opvang. Het systeem kan sociaal gecorrigeerd worden door de dienstenche-

ques een vaste nominale waarde te geven terwijl de aankoopprijs ervan afhankelijk is van de gezinsdraagkracht. Omdat het ontwerp van decreet deze mogelijk openlaat, vestigen we de aandacht op het belang ervan.

Daarnaast zien wij een praktisch probleem. Hoe zal het kind na school vervoerd worden naar de opvang? Als daar geen oplossing voor wordt gevonden, blijft deze regeling een maat voor niets. Het spreekt voor zich dat een oplossing voor dit probleem betaalbaar moet zijn.

De dienstencheques zijn niet goedkoop. De bestaande sector mag niet lijden onder de investeringen in dit systeem. De overheid moet blijven investeren in een voldoende kwaliteitsvol en betaalbaar basisaanbod voor alle gezinnen. Daarnaast dient de overheid werk te maken van een specifiek aanbod voor alle aanvragen die de mogelijkheden van het basisaanbod of de draagkracht van de kinderen overtreffen. De dienstencheques moeten bestemd zijn voor opvang die niet georganiseerd kan worden binnen de reguliere sector.

6. Uiteenzetting door professor Maria Bouverne-De Bie, voorzitter vakgroep Sociale Agogiek, UGent

Mevrouw Maria Bouverne-De Bie : Ik ben weliswaar de laatste spreker, maar mijn invalshoek verschilt ietwat. Ik analyseer dit ontwerp van decreet, uitgaande van de vraag of het de doelstellingen zal kunnen realiseren. In de memorie van toelichting staan twee doelstellingen. Ten eerste : bijstand verlenen aan gezinnen en hun kinderen door enerzijds tegemoet te komen in de kosten voor kinderopvang en door anderzijds het aanbod uit te breiden. Ten tweede : zorgen voor bijkomende arbeidsplaatsen in de kinderopvang.

Vergroot dit ontwerp van decreet de bijstand aan gezinnen en kinderen? Het wettelijke kader betreffende bijstand aan gezinnen omhelst onder meer het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK), waarin enkele belangrijke principes zijn vastgelegd. Dat verdrag bepaalt dat de ouders de eerste verantwoordelijken zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Voorts zijn de staten verplicht de ouders en de ruimere familie en gemeenschap te ondersteunen. Een ander principe dat naar voren wordt geschoven in het IVRK is dat discriminatie van kinderen vermeden moet worden. Rekening houdend met deze principes gaat het in dit ontwerp van decreet om een vorm van

opvoedingsondersteuning die de overheid dient te organiseren.

In zijn meest beperkte vorm is kinderopvang als opvoedingsondersteuning een soort corrigerende ondersteuning. Zo was kinderopvang aanvankelijk bestemd voor kinderen wier ouders niet in staat werden geacht hen op te voeden. Kinderopvang kan ook gezien worden als een opvoedingsaanvulling voor een heel beperkte groep ouders. Maar deze ideeën worden niet langer aanvaard. Noch door de wetenschap, noch door de sector.

Kinderopvang is een basisvoorziening gericht op alle ouders en alle kinderen, zonder dat ze er gebruik van moeten maken. Kinderopvang is dus niet uitsluitend bestemd voor werkende ouders. Kinderopvang is gericht op de ouders als opvoeders.

Het spreekt voor zich dat kinderopvang aan enkele kwaliteitsvereisten dient te voldoen. De kwaliteitsvereisten voor kinderopvang gelden eigenlijk voor elke vorm van dienstverlening. De voorziening dient bereikbaar te zijn. De verschillende doelgroepen moeten er met andere woorden een beroep op kunnen doen. De dienst moet beschikbaar zijn. Dat kan door voor continuïteit te zorgen. De dienst moet betaalbaar zijn : financiële en ander drempels moeten vermeden worden. Elke voorziening moet bruikbaar zijn. In dit geval komt dat erop neer dat kinderopvang een antwoord biedt op de vragen van ouders en kinderen. Ten slotte moet een voorziening begrijpbaar zijn : ouders en kinderen zijn op de hoogte van de verbintenissen.

Deze kwaliteitscriteria moeten kunnen worden gerealiseerd voor elk gezin en voor elk kind.

In dit ontwerp van decreet is aan deze kwaliteitscriteria niet voldaan. Het risico bestaat dat kinderopvang minder bereikbaar wordt, omdat het gaat om een duur systeem ; dat de kinderopvang minder beschikbaar wordt omdat de hoge kostprijs van het systeem van de dienstencheques interfereert met de uitbouw van de reguliere kinderopvang waar dan toch een sociale tarifiering geldt ; dat het systeem minder betaalbaar wordt, omdat het een duur systeem is, niet alleen voor de ouders, maar ook voor de overheid omdat de kostprijs hoog is in relatie tot het aantal kinderen dat ermee kan worden opgevangen ; dat de kinderopvang minder bruikbaar is omdat de nadruk ligt op de opvang thuis, waarbij mensen ingeschakeld worden zonder veel omkadering, hoewel ze belangrijke taken moeten vervullen. De eisen inzake de vereiste basisopleiding zouden het systeem nog duurder maken.

Ik ben het ermee eens dat thuisopvang van een andere orde is dan opvang buitenshuis. Hier wordt er echter gepraat over opleiding en kwaliteitsnormen omdat er publieke middelen worden ingezet. Dat betekent niet dat informele begeleiders, zoals grootouders en burens, kinderen niet goed kunnen opvangen. Als de overheid een systeem erkent en subsidieert, dan zijn daaraan een aantal vereisten verbonden die te maken hebben met de vraag van ouders dat het personeel dat met publieke middelen wordt gefinancierd, zou voldoen aan een aantal basiscriteria inzake opleiding.

Er is ook een risico ook dat het systeem minder begripbaar wordt. Een belangrijk uitgangspunt van pedagogische voorzieningen is de samenspraak met de ouders. Daardoor bestaat er een zekere tegensprekelijkheid tussen wat volgens de ouders een goede opvoeding is en wat van buiten de gezinscontext wordt aangereikt. Deze dialoog wordt nu vervangen door een klantrelatie. Het personeel dat de kinderen opvangt, is juridisch niet in dienst van de ouders, maar in dienst van de onderneming die zorgt voor de selectie en de omkadering van dat personeel en die op basis van dit ontwerp van decreet geen extra inspanning moet doen om de samenspraak met ouders te realiseren. De tevredenheid van de ouders is niet noodzakelijk een kwaliteitscriterium. Tevredenheid betekent soms dat de leefwereld van de ouders weinig of niet doorbroken wordt.

Ik denk dat het systeem ook zeer selectief zal werken inzake tewerkstelling. Als ouders zeggen dat ze voor de opvang van hun kind geen man willen en geen allochtoon, dan zal men dat binnen een marktsysteem moeilijk kunnen tegenhouden. De vraag van de ouders zal bepalen welke werkzoekenden al dan niet in aanmerking komen om in het systeem van dienstencheques voor kinderopvang te kunnen zorgen.

Een andere doelstelling van het ontwerp van decreet is om tussen te komen in de kosten van de kinderopvang via het systeem van de dienstencheques. Het is correct dat het tussenkomt in de kosten van de kinderopvang, maar het komt niet tussen in de kosten van de kinderopvang als zodanig. Deze doelstelling kan volgens mij niet worden gerealiseerd met het ontwerp van decreet zoals het voorligt.

Ik denk dat het systeem van de dienstencheques moet worden ingepast in het bestaande beleid inzake kinderopvang. Men zou de dienstencheques kunnen zien als een tegemoetkoming in de kosten van bestaande kinderopvang en tegelijkertijd aan

voorzieningen vragen dat ze inspanningen zouden doen tot uitbreiding van hun teams naar de groep van niet-werkende werkzoekenden die hier beoogd wordt voor tewerkstelling via de dienstencheques.

Dit soort van combinaties zijn in de kinderopvang eerder reeds met succes uitgewerkt. Er zijn projecten geweest in samenwerking met de VDAB en Kind&Gezin, gericht op allochtonen. Er werden bijzonder goede resultaten bereikt. Het is merkwaardig dat men niet naar dit soort van ervaringen teruggrijpt.

Men kan verwachten dat het systeem van de dienstencheques een aantal arbeidsplaatsen kan realiseren. Ik zal hierover geen uitspraken doen, want ik ben geen arbeidsmarktdeskundige. Ik vrees wel dat die prognose gehypothekerd wordt door het tekort aan duurzaamheid van dit soort van kinderopvang. Het is mogelijk dat deze dure vorm van kinderopvang op termijn zichzelf uit de markt prijst.

De uitbreiding van arbeidsplaatsen in de kinderopvang is daarom nog geen uitbreiding van kwaliteitsvolle kinderopvang. Het gaat hier om kinderopvang als maatschappelijke dienstverlening. Aan elke maatschappelijke dienstverlening zijn kwaliteitscriteria verbonden. Aan die criteria wordt niet voldaan. Daarbovenop komen nog een aantal kwaliteitscriteria die te maken hebben met de professionele begeleiding van kinderen. Op dit ogenblik is dit niet uitgetekend in het beroepsprofiel. Het honoreren van mensen voor de opleiding die ze hebben gekregen zou het systeem alleen nog duurder maken.

Het argument dat voor mij het zwaarste doorweegt is dat de economische functie van de kinderopvang primeert op de sociale functie, namelijk aan elk kind gelijke ontplooiingskansen geven, en op de pedagogische functie, dus aan thema's die te maken hebben met de opvoeding in gemeenschap. Dergelijke thema's die per definitie worden opgenomen in de collectiviteit, zouden dan in de kinderopvang minder aan bod komen.

Inzake de realisatie van bijkomende tewerkstelling moeten we ons afvragen wat de relatie is tussen deze tewerkstelling en de reguliere opvang. Nu worden de dienstencheques gepropageerd voor een flexibele kinderopvang. Tegelijkertijd worden de pogingen tot flexibilisering in de reguliere opvang zeker niet met enthousiasme onthaald, integendeel, hoewel het ernstige pogingen zijn om zich aan te passen aan de veranderende context waarin ouders hun kinderen moeten opvoeden.

Ik vraag me ook af wat het draagvlak is van deze bijkomende tewerkstelling die gekoppeld is aan de individuele vraag van ouders. Als de vraag afneemt, wordt ook het draagvlak van deze tewerkstelling minder. Precies het kiezen voor vormen van thuisopvang bemoeilijkt elke vorm van sociaal beleid in de kinderopvang. Het is moeilijker om sociale correcties aan te brengen.

Ik beweer niet dat kinderopvang geen belangrijke economische functie heeft, integendeel. Die economische functie mag echter niet los gezien worden van de sociale en de pedagogische functie. Volgens mij was men beter vertrokken van het debat over de kinderopvang om dan te kijken of de tewerkstellingsvraag daarin eventueel kan worden opgenomen, eerder dan het omgekeerde te doen.

Ik ben dus minder enthousiast dan de vorige sprekers. Volgens mij voldoet dit systeem niet aan een aantal belangrijke functies van de kinderopvang op sociaal en pedagogisch vlak. De meerwaarde die men kan verwachten van een publieke dienstverlening, is niet gegarandeerd en ik vraag me af of de verwachtingen op economisch vlak zullen kunnen worden gerealiseerd.

De voorzitter : Ik had de indruk dat de heer Denys misschien een wederwoord wilde geven.

De heer Jan Denys : Ik heb het zonet gehad over ons AS 8000-label en over ons sociaal label. Dat zijn geen lege etiketten. De overheid heeft ons die labels gegeven, en ik ga ervan uit dat dat op een ernstige manier is gebeurd. Mevrouw Bouverne-De Bie had het over thema's als diversiteit, allochtonen en discriminatie. Ik kan ook demagogisch uit de hoek komen. Ik denk dat de uitzendsector op dat vlak geen lessen te krijgen heeft van de academische wereld. Ik ben niet gelukkig als ik merk dat men ons op dat vlak wantrouwt.

Mevrouw Maria Bouverne-De Bie : Ik heb de uitzendsector niet vernoemd. Ik heb het gehad over het systeem van de dienstencheques. De ervaring met projecten in de reguliere kinderopvang leert dat ouders soms andere opvattingen hebben over de teamsamenstelling dan het team kinderopvang zelf. Wij vinden het belangrijk dat kinderen ook in aanraking komen met allochtone kinderverzorgers, maar sommige ouders hebben het daar moeilijk mee. Binnen een regulier initiatief voor kinderopvang is dit een onderwerp van gesprek met de ouders. Ik zeg niet dat dit in een ander systeem niet mogelijk is. Ik weet alleen dat de ouders klant zijn.

Ouders zullen een aantal criteria naar voren schuiven die niet vanuit de pedagogische hoek bevestigd worden. Dan gaat het niet alleen over de uitzendsector. Wat zal men doen met de ouderparticipatie ? Zal de vraag van de ouders steeds ingevolg worden, wat niet ondenkbaar is in een klantrelatie ? Ik ben het daar niet mee eens wanneer men het heeft over kinderopvang in termen van een pedagogische relatie.

De heer Jan Denys : Er bestaan wetten die dat soort gedrag strafbaar maken. Ik vraag meer vertrouwen in commerciële dienstverleners. Er wordt niet kritiekloos ingegaan op elke vraag van de klanten.

Mevrouw Sonja Becq : De heer Denys zegt dat de loonbarema's voor poetsdiensten in de uitzendsector hoger zijn dan elders. De uitzendsector houdt echter geen rekening met anciënniteit. Ook dat geeft loonverschillen. Buiten de barema's zijn er nog verschillen in bezoldiging. Die bepalen de winstmarges en zijn concurrentiefactoren. Met alle vormen van vergoeding moet rekening gehouden worden, maar ook de kwaliteit en tijd voor participatie zijn belangrijk.

De heer Carlo Daelman : De decreetgever heeft de bedoeling om vraag en aanbod af te stemmen, maar ook om mensen, die moeilijk werk vinden, aan een job te helpen. Zal het systeem van de dienstencheques niet juist de diversiteit stimuleren ?

Mevrouw Maria Bouverne-De Bie : Het is nodig om mensen te helpen, die het moeilijk hebben om werk te vinden. Ik sluit niet uit dat de kinderopvang daarvoor geschikt is. Kinderopvang heeft niet alleen een economische functie voor diegenen die erin tewerk gesteld zijn en voor de ouders, maar ook een sociale en pedagogische functie.

De sociale functie van kinderopvang is dat elk kind en elk gezin daarvan gebruik moet kunnen maken. Dat kwaliteitscriterium is verbonden aan de vorm van dienstverlening. Een belangrijk deel van de overheidsmiddelen zal besteed worden aan een systeem dat ten dienste staat van een beperkte groep gezinnen. Dat gaat in tegen het voornoemde criterium.

De pedagogische functie van kinderopvang houdt verband met de diversiteit. Het betreft hier geen diversiteit van levensopvattingen. Het gaat over de samenspraak met ouders. Kinderopvang is vaak de eerste plaats waar kinderen geconfronteerd worden met omgangs en opvoedingsgewoonten die anders zijn dan thuis. Dat is de pedagogische meer-

waarde van kinderopvang. Kinderen moeten gesteund worden om daar mee om te gaan.

Kinderopvang thuis heeft die pedagogische meerwaarde niet. Thuis gelden altijd dezelfde regels. Dat is niet zo bij de kinderopvang die een tussenstap is naar de samenleving en waar heel veel kinderen samenkomen. Thuis worden doorgaans kinderen uit hetzelfde gezin of hoogstens enkele gezinnen opgevangen. In de reguliere kinderopvang komen kinderen uit verschillende gezinnen samen. Precies die confrontatie met een diversiteit van gedrags- en opvoedingsregels, maakt kinderen bewust van het feit dat thuis en de samenleving verschillen. Zo kunnen kinderen daar een eigen weg in vinden. Precies dat is de pedagogische meerwaarde van kinderopvanginitiatieven.

Thuisopvang is niet slecht. Het subsidiëren van dat soort van opvang doet echter afbreuk aan de sociale en pedagogische meerwaarde van de kinderopvang. Een integratie van het debat over dienstcheques in het debat over kinderopvang, zou die bekommernis bij de besprekingen betrekken.

De heer Jan Laurys : De buitenschoolse kinderopvanginitiatieven zijn als tewerkstellingsprojecten voor een specifieke doelgroep gestart. Het antwoord van mevrouw Bouverne maakt duidelijk dat het ene het andere niet uitsluit.

De verslaggever,

Carlo DAELMAN

De voorzitters,

André-Emiel BOGAERT

Koen HELSEN
